

Review Paper

Comparative Study of Critical Care Nursing Curricula for Postgraduate Courses in Iran and Australia

Tahereh Gilvari¹ , Narges Arsalani² , Faezeh Khajemirzaie¹, Soheila Zabolypour¹ , Leila Rafiee-Vardanjani¹ , *Masoud Fallahi-Khoshknab³

1. Department of Nursing, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.
2. Department of Nursing, Iranian Research Center on Aging, University of Rehabilitation Sciences and Social Health, Tehran, Iran.
3. Department of Nursing, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

Citation Gilvari T, Arsalani N, Khajemirzaie F, Zabolypour S, Rafiee-Vardanjani L, Fallahi-Khoshknab M. [Comparative Study of Master's Critical Care Nursing Program in Iran and Monash, Australia (Persian)]. *Development Strategies in Medical Education*. 2023; 10(3):194-207. <https://doi.org/10.32598/DSME.10.3.557.1>

 <https://doi.org/10.32598/DSME.10.3.557.1>

Article Info:

Received: 10 Feb 2023

Accepted: 10 Mar 2023

Available Online: 01 Oct 2023

ABSTRACT

Background Comparative studies, as one of the best research methods in the fields of education and planning, are of interest to scholars, because the differences and similarities between educational systems can be investigated in order to discover their strengths and weaknesses. The present study aims to compare the critical care nursing curricula for postgraduate courses in Iran and Australia.

Methods This descriptive-comparative study was conducted in 2022. The latest critical care nursing curricula for postgraduate courses were obtained from the official website of the Iranian Ministry of Health and Medical Education and the website of Monash University in Australia. The data was analyzed using Bereday's model for comparative studies in four steps: description, interpretation, juxtaposition and comparison.

Results Despite the many commonalities in the mission, vision and goals, and the roles of the students in the two critical care nursing curricula for postgraduate students in Iran and Australia, differences were also revealed. Conditions and methods of admission to the postgraduate course, the type of presentation of the project at the end of the course, and the way of offering the course (full-time or part-time) were among the differences. Also, the lessons of this course in Australia were presented based on clinical evidence and an emphasis on nurses' critical thinking.

Conclusion To improve the quality of the critical care nursing curriculum for postgraduate courses in Iran, its differences with the curriculum presented in Monash University should be considered. The type of presentation of the project at the end of the course should be chosen by the students. Offering part-time courses for students, in addition to full-time courses, should also be considered. The curriculum for this course should emphasize promoting clinical reasoning and critical thinking in nurses and their use of clinical evidence as much as possible.

Key words:

Comparative study,
Postgraduate, Critical
Care Nursing, Iran,
Australia

* Corresponding Author:

Masoud Fallahi-Khoshknab, PhD

Address: Department of Nursing, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

Tel: +98 (21) 22180036

E-mail: fallahi@uswr.ac.ir

Copyright © 2024 The Author(s).
This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (CC-BY-NC: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.en>), which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes.

Extended Abstract

Introduction

Comparative studies, as one of the best research methods in the fields of education and planning, are of interest to scholars, because the differences and similarities between educational systems can be investigated in order to discover their strengths and weaknesses. The nurses should have scientific and practical abilities suitable to current knowledge to perform all nursing care at different levels. Identifying the problems in nursing education and taking action to solve them can lead to achieving educational goals and improving the quality of healthcare services. Nursing education, as a part of higher education, has been developing and expanding at a high speed in the world; however, this development has not only caused concern about the quality of education in this field, but also caused challenges such as the competence of the graduates and the quality of nursing curricula. Every educational curriculum must be developed, revised, and modified in accordance with the needs of the society. The present study aims to investigate the similarities and differences between the critical care nursing curricula for postgraduate students in Iran and Monash University in Australia.

Methods

This descriptive-comparative study was conducted in 2022 using Bereday's four-step model, including description, interpretation, juxtaposition, and comparison. In the description step, research phenomena are extracted based on evidence and information. In the interpretation step, the information collected in the first stage is analyzed. In the juxtaposition step, the information that was prepared in the previous step is classified and put together in order to create a framework for comparing similarities and differences. Finally, in the comparison step, the similarities and differences between the two educational curricula are compared according to the research questions.

We first obtained the critical care nursing curricula for postgraduate students from the websites of the Iranian Ministry of Health and Medical Education and the Australian Monash University. Then, the data was listed in the tables for each element of the curricula, including: history and evolution of the major, philosophy, mission, vision and goals, expected outcomes and roles of graduates, conditions and methods of admission to the postgraduate course, and characteristics, structure and

arrangement of sections in two curricula. Then, the two curricula were analyzed and their strengths and weaknesses were identified and compared according to the conditions of the two countries.

Results

The philosophy of the critical care nursing curricula for postgraduate students in Iran is based on human values and dignity, the right to make decisions, paying attention to Islamic values, and social justice. In the Monash University, the philosophy is based on concepts such as critical thinking and the use of evidence-based practice. The vision of this course in the Monash University is to transform community health by using nurses' impact on improving health. The vision in Iran is to achieve regional and international standards in the next ten years. The length of this course in Iran is 2-3 years and full-time, based on the educational regulations. While this course in the Monash University is offered both part-time and full-time; the length of the full-time course is 2 years and the length of the part-time course is about 3 years. In the Monash University, the students at the end of the course can have a project according to their interest experimentally based on clinical practice, or conduct a research project. In Iran, students do not have a flexible choice for this course and must present a thesis.

Conclusion

Despite the many commonalities in the mission, vision and goals, and the roles of the students in the two critical care nursing curricula for postgraduate students in Iran and Monash University, differences were also revealed. The type of presentation of the project at the end of the course and the way of offering the course (full-time or part-time) were among the differences. Also, the lessons of this course in Australia are presented based on clinical evidence and an emphasis on nurses' critical thinking. Based on the comparison made in this study, for the training of creative and efficient nurses, it is recommended to develop critical care nursing curriculum for postgraduate course in Iran with a collaborative approach by considering important concepts such as critical thinking, clinical decision making, clinical reasoning, and problem-solving. To facilitate the development of nursing education in Iran according to the existing capacities, it is necessary to change the thesis-oriented approach and replace it with a nursing practice-based approach. In fact, the type of presentation of the project at the end of the course should be chosen by the students. It is also recommended to offer part-time courses and use distance learning or to create an opportunity to

study in the city where students live, in addition to offering full-time courses, given that most of the postgraduate students in this course are married or employed. The results of this study can help the planners in Iran to improve the quality of the critical care nursing course for postgraduate students.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

In the current research, the ethical aspects of the review study have been observed, including the originality of the texts, honesty, and trustworthiness.

Funding

This article has not received any financial support and is the result of the class research project of the PhD in nursing.

Authors' contributions

Conceptualization: Tahereh Gilvari, Masoud Fallahi-Khoshknab; Methodology: Tahereh Gilvari, Masoud Fallahi-Khoshknab, Narges Arsalani; Validation: Masoud Fallahi-Khoshknab, Narges Arsalani; Formal Analysis: Tahereh Gilvari, Masoud Fallahi-Khoshknab, Narges Arsalani; Investigation: Tahereh Gilvari, Faezeh Khajemirzai, Soheila Zabolypour, Leila Rafiee-Vardanjani; Resources: Tahereh Gilvari, Faezeh Khajemirzai, Soheila Zabolypour, Leila Rafiee-Vardanjani; Writing – Original Draft Preparation: Tahereh Gilvari; Writing – Review & Editing, Visualization: Tahereh Gilvari, Masoud Fallahi-Khoshknab; Supervision, Project Administration: Masoud Fallahi-Khoshknab

Conflicts of interest

The authors declare that there is no conflict of interest in the present study.

Acknowledgments

The cooperation and assistance of the professors of the Nursing Department, University of Rehabilitation Sciences and Social Health are thanked and appreciated.

مقاله مروری

مقایسه تطبیقی برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه ایران و دانشگاه موناش استرالیا

طاهره گیلوری^۱، نرگس ارسلانی^۲، فائزه خواجه میرزایی^۱، سهیلا زابلی‌پور^۱، لیلا رفیعی وردنجانلی^۱، مسعود فلاحی خشک‌ناب^۳

۱. گروه پرستاری، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.

۲. گروه پرستاری، مرکز تحقیقات سالمندی، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.

۳. گروه پرستاری، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.

Citation Gilvari T, Arsalani N, Khajemirzaie F, Zabolypour S, Rafiee-Vardanjani L, Fallahi-Khoshnab M. [Comparative Study of Master's Critical Care Nursing Program in Iran and Monash, Australia (Persian)]. *Development Strategies in Medical Education*. 2023; 10(3):194-207. <https://doi.org/10.32598/DSME.10.3.557.1>

doi <https://doi.org/10.32598/DSME.10.3.557.1>

چکیده

مقدمه مطالعات تطبیقی به‌عنوان یکی از بهترین شیوه‌های تحقیقاتی در امور آموزشی و برنامه‌ریزی مورد توجه پژوهشگران هستند، چراکه در آن‌ها تفاوت‌ها و شباهت‌های نظام‌های آموزشی به‌منظور کشف نقاط قوت و ضعف بررسی می‌شود. مطالعه حاضر با هدف مقایسه برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه ایران و دانشگاه موناش استرالیا انجام شده است.

روش‌ها این مطالعه توصیفی تطبیقی در سال ۱۴۰۱ با استفاده از الگوی ۴ مرحله‌ای بردی انجام شد. آخرین برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه، از سایت رسمی وزارت بهداشت ایران و سایت دانشکده پرستاری موناش استرالیا دریافت شد. داده‌ها در ۴ مرحله توصیف، تفسیر، همجواری و مقایسه، تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها با وجود اشتراکات متعدد، مانند رسالت، چشم‌انداز و اهداف ۲ برنامه آموزشی و نقش‌های دانش‌آموختگان، تفاوت‌هایی نیز بین ۲ برنامه آموزشی در این مقایسه آشکار شد. نحوه ورود به دوره، نوع ارائه پروژه نهایی و نحوه ارائه دوره به شکل تمام‌وقت یا پاره‌وقت از جمله اختلافات ۲ برنامه آموزشی بود. همچنین دروس این دوره در استرالیا مبتنی بر شواهد بالینی و با تأکید بر تقویت تفکر انتقادی پرستاران ارائه می‌شود.

نتیجه‌گیری جهت بهبود کیفیت برنامه آموزشی کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه ایران، باید تفاوت‌های آن با برنامه آموزشی موناش استرالیا مورد توجه قرار گیرد. بنابراین پیشنهاد می‌شود در ایران نیز نوع ارائه پروژه نهایی دوره به انتخاب دانشجو باشد. به‌کارگیری روش‌های پاره‌وقت برای پذیرش دانشجو نیز بیشتر مد نظر قرار گیرد. همچنین پیشنهاد می‌شود برنامه آموزشی این دوره در ایران با رویکرد ارتقای استدلال بالینی و تفکر انتقادی در پرستاران و استفاده هرچه بیشتر آن‌ها از شواهد بالینی ارائه شود.

اطلاعات مقاله:

تاریخ دریافت: ۲۱ بهمن ۱۴۰۱

تاریخ پذیرش: ۱۹ اسفند ۱۴۰۱

تاریخ انتشار: ۰۹ مهر ۱۴۰۲

کلیدواژه‌ها:

مطالعه

تطبیقی، کارشناسی ارشد پرستاری، پرستاری مراقبت‌های ویژه، ایران، استرالیا

* نویسنده مسئول:

دکتر مسعود فلاحی خشک‌ناب

نشانی: تهران، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، گروه آموزشی پرستاری.

تلفن: +۹۸ (۲۱) ۲۲۱۸۰۰۳۶

پست الکترونیکی: fallahi@uswr.ac.ir

Copyright © 2024 The Author(s);

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (CC-BY-NC: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.en>), which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes.

مقدمه

پرستاران از اعضای حیاتی سیستم خدمات بهداشتی هستند. بنابراین، دانش و مهارت آنان در کیفیت مراقبتی که بیماران دریافت می‌کنند، بسیار تأثیرگذار است [۸]. بنابراین جایگاه این رشته در نظام سلامت کشور، بسیار حساس است [۹].

میلیر و همکاران (۲۰۱۷) معتقدند، فرایند طراحی و بازنگری برنامه‌های آموزشی مداوم و پایان‌ناپذیر است. این چرخه که با هدف خلق تجربه یادگیری معنی‌دار انجام می‌گیرد، ممکن است هیچ‌گاه پایان نیابد و با تغییرات در حوزه دانش و فناوری و تغییر انتظارات برنامه‌های آموزشی، نیازمند بازطراحی و بازنگری شود [۱۰]. ارزیابی برنامه یکی از مهم‌ترین استراتژی‌های بازخورد و ترویج و رشد آموزش از سکون به پویایی است [۱۱]. در کشور ایران نیز مطالعات زیادی به این منظور انجام شده است؛ چنان‌که رخ‌افروز و همکارانش در سال ۱۴۰۲ با هدف مقایسه تطبیقی برنامه آموزشی کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت ویژه کشور ایران و دانشگاه گریفیث استرالیا مطالعه‌ای انجام دادند که مطابق با نتایج آن، وجود سابقه کار در بالین جهت پذیرش دانشجوی، استفاده از مراقبت پرستاری مبتنی بر شواهد در بالین، دوره‌های پاره‌وقت، برنامه‌ریزی برای دروسی با هدف تربیت هیئت‌علمی و برگزاری کلاس‌های آنلاین می‌تواند به قوت برنامه آموزشی این دوره در ایران بیفزاید [۱۲]. رضایی و همکاران (۱۴۰۱) نیز در مطالعه خود با عنوان «مقایسه تطبیقی برنامه درسی مقطع کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت ویژه ایران و دانشگاه ادینبورگ اسکاتلند» نشان دادند اگرچه دوره تحصیلی کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت ویژه در ایران رایج است، اما به اندازه برنامه درسی اسکاتلند به دوره‌های بالینی توجه نمی‌شود. وجود دوره‌های پاره‌وقت، برنامه‌ریزی برای دروسی با هدف تربیت هیئت‌علمی و کلاس‌های آنلاین می‌تواند به قوت برنامه درسی این دوره در ایران بیفزاید [۱۳].

همچنین اشرفی و همکاران (۱۳۹۸) در یک مطالعه توصیفی تطبیقی، تفاوت‌ها و شباهت‌های برنامه آموزشی کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه در ایران و ملیورن استرالیا را بررسی کردند و به راهکارهای پیشنهادی برای ارتقای این برنامه در ایران پرداختند. مطابق با نتایج مطالعه آن‌ها، به‌کارگیری روش‌های پاره‌وقت برای پذیرش دانشجوی، طراحی برنامه‌های آموزشی تکمیلی جهت تربیت مدرسین، ارائه کوریکولوم متمم متناسب با نیاز جامعه و بیماری‌های شایع محل خدمت برای بهبود برنامه کارشناسی ارشد ویژه پرستاری در ایران پیشنهاد شد [۱۴].

پژوهش‌های تطبیقی، یکی از پویاترین رویکردهای علمی است که مورد توجه برنامه‌ریزان آموزشی کشورهای پیشرو بوده و از آن به‌عنوان شرط لازم برای طراحی نظام آموزشی نوین نام برده‌اند و بیشتر کشورها، جهت بازنگری و اصلاح برنامه‌های آموزشی در مقابل تحولات بیرونی، از پژوهش‌های تطبیقی بهره

پرستاران متخصص بالینی، از اعضای حیاتی سیستم خدمات بهداشتی هستند. دانش و مهارت آنان در کیفیت مراقبتی که بیماران دریافت می‌کنند، بسیار تأثیرگذار است. در سال‌های اخیر، تغییر در ارائه خدمات و نیازهای بهداشتی منجر به ایجاد رشته‌های جدیدی چون پرستاری مراقبت‌های ویژه نوزادان و بزرگسالان، پرستاری نظامی، پرستاری توان‌بخشی، پرستاری اورژانس و پرستاری سالمندی شده است [۱]. پرستاری مراقبت‌های ویژه^۱ نیز یک شاخه اختصاصی از رشته پرستاری است که از طریق بهینه‌سازی مراقبت‌های پرستاری از بیماران بدحال، تقویت مبانی مدیریتی، آموزشی، پژوهشی، اخلاق و رفتار حرفه‌ای، موجبات مراقبت باکیفیت پرستاری، کاهش مرگ و عوارض بیماری در بخش‌های مراقبت ویژه را فراهم می‌کند. پذیرش در رشته پرستاری مراقبت‌های ویژه از سال ۱۳۸۸ به‌طور رسمی آغاز شده است [۲].

بررسی وضعیت و جایگاه پرستاران در نظام ارائه خدمات در سراسر جهان نشان می‌دهد آن‌ها باید دارای توان علمی و عملی مناسب با دانش روز جهت انجام کلیه مراقبت‌های پرستاری در سطوح مختلف باشند و شناسایی مسائل موجود در آموزش پرستاری و اقدام برای رفع و اصلاح آن‌ها، موجب بهبود دستیابی به اهداف آموزش و تربیت افراد ماهر و ارتقای کیفیت خدمات بهداشتی‌درمانی در سطح کشور خواهد شد [۳]. افزایش تعداد فارغ‌التحصیلان کارشناسی ارشد پرستاری و بالا بودن نیاز به خدمات تخصصی در مراکز درمانی و افزایش تعداد دانش‌آموختگان مقطع دکتری و تمایل به جذب نیروی دکتری در مراکز آموزشی از سوی دیگر سبب شد گستره کاری کارشناسان ارشد از دانشکده‌ها به بیمارستان‌ها تغییر یابد. بنابراین وجود برنامه آموزشی مدون، جامع و منطبق با نیازهای نظام سلامت، رکن محوری در تربیت نیروی انسانی موردنیاز نظام سلامت به حساب می‌آید. بنابراین لازم است هر برنامه آموزشی در راستای نیازهای روز جامعه تدوین، بازنگری و اصلاح شود [۴].

برنامه‌های آموزشی آموزش عالی، نقش تعیین‌کننده و غیرقابل‌انکاری در تحقق اهداف و رسالت‌های دانشگاه‌ها ایفا می‌کنند، به تعبیری قلب مراکز دانشگاهی و مهم‌ترین عنصر نظام آموزش عالی محسوب می‌شوند و در توفیق یا شکست اهداف مؤسسات، نقش کلیدی ایفا می‌کنند [۵، ۶]. آموزش پرستاری، به‌عنوان بخشی از نظام آموزش عالی در دهه‌های اخیر در جهان با سرعت زیادی در حال توسعه و گسترش است که این توسعه نه‌تنها باعث نگرانی درباره کیفیت آموزش این رشته شده، بلکه با چالش‌هایی از جمله شایستگی دانش‌آموختگان و کیفیت برنامه‌های درسی رشته پرستاری مواجه است [۷]. علاوه‌براین

1. Critical care nursing

جداولی برای هریک از عناصر برنامه آموزشی شامل تاریخچه و سیر تکاملی رشته، فلسفه، رسالت، چشم‌انداز و اهداف، پیامدهای مورد انتظار و نقش‌های دانش‌آموختگان، شرایط و نحوه پذیرش در دوره و مشخصات و ساختار و چینش واحدها در ۲ برنامه توصیف شد. سپس هر دو برنامه، مورد تحلیل قرار گرفت و نقاط ضعف و قوت هر دو برنامه آموزشی باتوجه‌به شرایط و زمینه دو کشور ارزیابی شد.

یافته‌ها

نتایج شامل مقایسه تاریخچه دوره، فلسفه، رسالت، چشم‌انداز و اهداف دوره، مشخصات و ساختار ۲ برنامه، شرایط و نحوه پذیرش در دوره و پیامدهای موردانتظار و نقش‌های دانش‌آموختگان کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه کشور ایران و دانشگاه موناخ استرالیا بود که در قالب **جدول‌های شماره ۱ تا ۵** ارائه شده است.

در **جدول شماره ۱** تاریخچه دوره کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه ایران و موناخ استرالیا ارائه شده است. فلسفه دوره کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه در ایران، بر مبنای ارزش و کرامت انسانی، حق تصمیم‌گیری، توجه به ارزش‌های اسلامی و عدالت اجتماعی است [۲] و در دانشگاه موناخ استرالیا بر مفاهیمی مانند تفکر انتقادی و استفاده از عملکرد مبتنی بر شواهد تأکید دارد [۲۰]. چشم‌اندازی که موناخ استرالیا برای خود ترسیم کرده است، دگرگونی در سلامت جوامع از طریق پرستاران و تأثیرگذاری پرستاران در ارتقای سلامت است [۲۰]. دورنمای این دوره در ایران تلاش برای دستیابی به استانداردهای منطقه‌ای و بین‌المللی طی ۱۰ سال آینده است [۲]. در **جدول شماره ۲**، مقایسه بین فلسفه، رسالت، چشم‌انداز و اهداف دوره کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه ایران و موناخ استرالیا صورت گرفته است.

طول این دوره در ایران براساس آیین‌نامه آموزشی ۲ تا ۳ سال و به‌صورت تمام‌وقت است [۲] درحالی‌که این دوره در موناخ استرالیا هم به شکل پاره‌وقت و هم تمام‌وقت ارائه می‌شود که طول دوره تمام‌وقت ۲ سال و طول دوره پاره‌وقت حدود ۳ سال است. پروژه انتهایی دوره نیز در موناخ استرالیا نسبت به ایران شکل منعطف‌تری دارد [۲۰]، به این شکل که در موناخ استرالیا دانشجو مطابق با علاقه‌مندی خود می‌تواند پروژه انتهایی دوره را به شکل تجربه مبتنی بر عملکرد بالینی یا پروژه تحقیقاتی انجام بدهد، این در حالی است که در ایران دانشجویان انتخاب منعطفی برای این واحد ندارند و باید آن را صرفاً به شکل پایان‌نامه ارائه دهند. در **جدول شماره ۳** مشخصات و ساختار برنامه آموزشی رشته کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه در ایران و موناخ استرالیا مقایسه شده است.

گرفته‌اند [۱۵، ۱۶]. این مطالعات، به بیان تفاوت‌ها و شباهت‌ها در مقیاس‌های مختلف پرداخته و نشان دادند استفاده از تجارب موفق کشورها و دانشگاه‌های پیشرو در این زمینه می‌تواند مفید واقع شود [۱۴].

در مطالعه حاضر، برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه ایران و دانشگاه موناخ استرالیا مورد مقایسه قرار گرفته است. دانشگاه موناخ^۲ دانشگاهی دولتی، عمومی و تحقیقاتی است که در شهر ملبورن و در ایالت ویکتوریای استرالیا واقع شده است و تاسیس این دانشگاه به سال ۱۹۵۸ برمی‌گردد. در رتبه‌بندی وبسایت‌های شانگهای [۱۷] و QS [۱۸] در سال ۲۰۲۳، دانشگاه موناخ به ترتیب دارای رتبه ۳ و ۱۵ در جهان برای رشته پرستاری بود. از علل انتخاب این دانشگاه می‌توان به رتبه عالی برنامه‌های آموزشی پرستاری این دانشگاه در سطح کشور استرالیا و جهان، رویکردها و باورهای بین‌المللی و همچنین در دسترس بودن اطلاعات آن اشاره کرد [۱۹، ۲۰]. به همین منظور مطالعه حاضر با هدف مقایسه ارزش‌ها و باورها، رسالت، تاریخچه، واحدهای آموزشی، شرایط ورود، نقش‌ها و توانمندی‌های علمی برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ویژه در ایران با دانشگاه موناخ استرالیا انجام شد.

مواد و روش‌ها

مطالعه حاضر یک پژوهش توصیفی تطبیقی است که در سال ۱۴۰۱ مطابق با الگوی بردی^۳ انجام شده است. مطالعه تطبیقی با شیوه جرج اف بردی روشی است که طی آن ۲ یا چند پدیده در کنار هم قرار گرفته و تفاوت‌ها و شباهت‌های آن‌ها مورد تحلیل قرار می‌گیرد [۲۱]. این روش از ۴ مرحله توصیف، تفسیر، همجواری و مقایسه تشکیل شده است. در مرحله توصیف، از پدیده‌های تحقیق براساس شواهد و اطلاعات، یادداشت‌برداری می‌شود. در مرحله تفسیر، اطلاعات جمع‌آوری‌شده در مرحله اول، تحلیل می‌شوند. در مرحله همجواری، اطلاعاتی که در مرحله قبل آماده شده بودند به منظور ایجاد چارچوبی برای مقایسه شباهت‌ها و تفاوت‌ها، طبقه‌بندی می‌شوند و در کنار هم قرار می‌گیرند. در نهایت در مرحله مقایسه، شباهت‌ها و تفاوت‌های برنامه‌های آموزشی با یکدیگر مقایسه می‌شوند تا به سؤالات تحقیق نیز پاسخ داده شود [۱۴، ۲۱، ۲۲]. در این مطالعه، ابتدا برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه ایران (مصوب سال ۱۳۹۸) از سایت وزارت بهداشت و دانشکده‌های پذیرنده مقطع کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه [۲] و برنامه آموزشی کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه دانشگاه موناخ استرالیا از سایت دانشگاه مربوطه گرفته شد [۱۹] و مورد بررسی دقیق قرار گرفت. سپس داده‌ها در قالب

2. Monash University

3. Breday

جدول ۱. تاریخچه دوره کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه ایران و دانشگاه موناخ استرالیا

پرستاری مراقبت‌های ویژه کامل‌ترین و مناسب‌ترین مراقبت برای بیماران بدحال در بخش‌های مراقبت ویژه مانند آی‌سی‌یو، سی‌سی‌یو و دیالیز است. دانش‌آموختگان این رشته با کسب دانش لازم، عملکرد مناسب در مراقبت از بیماران بدحال و مهارت‌های لازم را در مورد رفتار حرفه‌ای و پژوهش‌های کاربردی، فناوری اطلاعات و مدیریت و برنامه‌ریزی در امور مراقبت از بیماران بدحال فرا می‌گیرند [۲].

در ایران نیز به دلیل نیاز به ارائه مراقبت‌های ویژه، توجه خاصی به این امر شده است و به تبع آن هم‌زمان با تأسیس مراکز مراقبت‌های ویژه، دوره‌هایی در این خصوص در بعضی از مراکز برگزار می‌شد. از سال ۱۳۶۸ نیز رسماً دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی ایران برنامه‌های ۶ ماهه پرستاری مراقبت‌های ویژه را برگزار کرد. در حال حاضر نیز در برخی از مراکز آموزشی دوره‌های ۶ ماهه تخصصی پرستاری مراقبت‌های ویژه برگزار می‌شود. شورای عالی برنامه‌ریزی در سی‌وششمین جلسه در بهمن ماه ۱۳۸۶ براساس طرح دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته پرستاری مراقبت‌های ویژه که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را تصویب کرده است. پذیرش دانشجویان در مقطع کارشناسی ارشد مراقبت ویژه به‌طور رسمی از سال ۱۳۸۸ آغاز شد [۲].

دانشگاه موناخ؛ در شهر ملبورن و ایالت ویکتوریا در جنوب شرقی استرالیا و در سال ۱۹۵۸ تأسیس شد و از نظر قدمت، دومین دانشگاه قدیمی ایالت ویکتوریا است. شعار این دانشگاه "من همواره در حال یادگیری هستم" (*I am still learning*) می‌باشد. دانشگاه موناخ از ۸ پردیس (Campus) و ۱۰ دانشکده تشکیل شده است، که مدارک کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا ارائه می‌دهد. همچنین دارای پردیس‌هایی در کشورهای مالتی، ایتالیا، هند، چین و آفریقای جنوبی نیز می‌باشد [۳۳].

دانشکده پرستاری و مامایی (Nursing and Midwifery School) که زیرمجموعه دانشکده پزشکی، پرستاری و علوم سلامت می‌باشد در پردیس کلایتون (Clayton Campus) واقع شده است. کلایتون، در ۲۰ کیلومتری جنوب شرقی ملبورن، پردیس اصلی دانشگاه موناخ و بزرگترین آن‌ها است. این دانشکده در سال ۱۹۵۸ تأسیس شد و برای اولین بار درهای خود را به روی ۳۶۳ دانشجو در سال ۱۹۶۱ باز کرد. یکی از رشته‌های تخصصی در این دانشکده کارشناس ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه است. کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه دانشگاه موناخ، مدرکی قابل قبول جهت اشتغال در سطح محلی، ملی و بین‌المللی می‌باشد که پرستارانی حرفه‌ای در جهت مراقبت از بیماران در بخش‌های مراقبت ویژه تربیت می‌کند. برنامه آموزشی ارائه شده بر مبنای ارائه مراقبت‌های بهداشتی معاصر با توجه به تأثیر فناوری‌های پزشکی و اطلاعات به روز علمی، تقاضای مصرف‌کنندگان و سیاست‌های رسمی اقتصادی و بهداشت دولتی تدوین شده است. هدف این رشته افزایش سطوح یادگیری و توانمندی پرستاران در امر مراقبت از بیماران بخش‌های مراقبت ویژه در فارغ‌التحصیلان است. همچنین فارغ‌التحصیلان این رشته نرخ بسیار بالایی اشتغال به کار پس از تحصیل را در اختیار دارند [۲۰].

مهارت‌ها و نقش‌های موردانتظار برای دانش‌آموختگان دوره کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه در ایران و دانشگاه موناخ استرالیا مقایسه شده است.

بحث

هدف از انجام این مطالعه، مقایسه تطبیقی برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه ایران و دانشگاه موناخ استرالیا بود. در مقایسه برنامه آموزشی کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه ایران با دانشگاه موناخ استرالیا علی‌رغم وجود شباهت‌ها، تفاوت‌هایی هم مشاهده می‌شود.

با نگاهی به تاریخچه هر دو برنامه، می‌توان دریافت، سیر تکاملی و رو به پیشرفتی براساس تغییرات موجود در هر دو جامعه در حال وقوع است [۲، ۲۰]. که باتوجه به نیازهای هر دو جامعه به مراقبت پرستاری باکیفیت و ایمن این شباهت قابل توجه است.

فلسفه‌ای که ایران در آموزش کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه در نظر گرفته است، بر مبنای ارزش و کرامت انسانی، حق تصمیم‌گیری، توجه به ارزش‌های اسلامی و عدالت اجتماعی است [۲]. دیدگاه سیستمی به انسان در فلسفه برنامه آموزشی ایران سبب ارائه مراقبت کل‌نگر خواهد شد. از نظر فلسفی، کل‌نگری دیدگاهی است که ارتباط میان جسم، ذهن و روح افراد را تأیید می‌کند. این فلسفه به انسانیت منحصر به فرد تمام مردم بدون توجه به کیستی و چیستی آن‌ها احترام می‌گذارد [۲۹، ۳۰].

[۳۱]. فلسفه این برنامه در دانشگاه موناخ استرالیا بر مفاهیمی

در ادامه نحوه پذیرش دانشجویان در این دوره در کشور ایران و دانشگاه موناخ استرالیا مقایسه شده است (جدول شماره ۴). برای ورود دانشجویان به این دوره در ایران، آزمون کارشناسی ارشد پرستاری گرفته می‌شود که متأسفانه ارزیابی صلاحیت دانشجویان از طریق آن به‌درستی صورت نمی‌گیرد. بنابراین ورود دانشجویان صرفاً براساس قبولی در آزمون است و غربالگری صورت نمی‌گیرد و هر داوطلبی با هر سطح توانمندی‌ای وارد این دوره شود [۲۴، ۲۵]. اما در موناخ استرالیا انجام مصاحبه از داوطلبان باعث می‌شود دانشجویان بی‌انگیزه راهی برای ورود به دوره نداشته باشند. از طرفی شرط دانشگاه موناخ برای پذیرش دانشجویانی که سابقه کار و تجربه بالینی دارند، باعث خودکارآمدی و انگیزش شغلی در دانشجویان می‌شود [۲۶-۲۸].

که در نهایت به ارتقای این رشته در کشور استرالیا و کیفیت بهتر مراقبت‌های پرستاری منجر می‌شود.

طبق پیامدهای موردانتظار در دانشگاه موناخ، از دانش‌آموختگان انتظار می‌رود، عملکرد مبتنی بر شواهد، رویکر مراقبتی جامعه‌نگر و اخلاقی و مبتنی بر فرهنگ بیمار، مهارت‌های رهبری و استدلال بالینی را که یقیناً در ایفای بهتر نقش پرستار و مراقبت با کیفیت، اثرگذار است فراگرفته باشند [۲۰]. در ایران از دانش‌آموختگان انتظار می‌رود اصول ارتباط مؤثر، دانش کافی در مورد داروها و تجهیزات بخش‌های مراقبت ویژه، تدوین و اجرای طرح‌های پژوهشی در حوزه مراقبت‌های ویژه، آموزش به بیمار و خانواده بیمار و در نهایت توسعه سیاست‌های مراقبت‌های بهداشتی را فراگرفته باشد [۲]. در جدول شماره ۵ توانمندی‌ها،

جدول ۲. فلسفه، رسالت، چشم‌انداز و اهداف دوره کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه در ایران و دانشگاه موناخ استرالیا

ویژگی	ایران [۲۳، ۲]	دانشگاه موناخ [۱۹، ۲۰، ۲۴]
فلسفه	پرستار که از سویی با سلامت انسان به‌عنوان موجودی چندبعدی با همه ویژگی‌های جسمی، روانی، اجتماعی و اخلاقی سروکار دارد و از سویی دیگر براساس نظام ارزش‌های اسلامی حاکم بر جامعه، ملزم به رعایت حقوق انسان‌ها و برقراری عدالت اجتماعی است، باید از طریق خدمت‌رسانی مناسب پرستاری و انجام مراقبت‌های پرستاری به بیماران بدحال در تحقق ارزش‌ها و باورهای فوق تلاش کند.	تمرکز بر تربیت پرستاران متخصص و توانمند جهت تلفیق تفکر انتقادی و عملکرد بر مبنای شواهد بالینی و پژوهشی خواهد بود. همچنین توجه به توسعه ایمنی فرهنگی و عدالت اجتماعی از ارزش‌های رشته محسوب می‌شود.
رسالت (مأموریت)	باتوجه به اسناد بالادستی مانند سند توسعه کشور و دورنما و رسالت دانشگاه علوم پزشکی و دانشکده پرستاری، مأموریت رشته کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری مراقبت‌های ویژه عبارت است از تربیت دانش‌آموختگانی با توانایی‌های حرفه‌ای که در کنار اعضای تیم تخصصی مراقبت ویژه (متخصصین مراقبت ویژه، درمانگران تنفسی، متخصصین فیزیوتراپی و تغذیه و غیره) امکان دستیابی به اهداف کاهش میزان مرگ و همچنین پیشگیری و کاهش عوارض بیماری را در بیماران بستری در بخش‌های مراقبت ویژه (ICU، CCU، دیالیز، اورژانس، سوختگی) فراهم آورند. علاوه بر این با گسترش ساختاری و ارتقای فرایندها در جهت ارتقای مراقبت‌های پرستاری ارائه شده در این بخش‌ها گام بردارند.	مأموریت این دانشکده این است که یکی از بهترین و خلاقانه‌ترین دانشکده‌های پرستاری و مامایی در استرالیا و جهان باشد. شناخته شدن در سطح بین‌المللی، دستیابی به برتری در آموزش و پژوهش و ایجاد یک نمایه تحقیقاتی کاملاً متمرکز و رقابتی مبتنی بر عمل نیز از رسالت‌های این رشته محسوب می‌شود.
چشم‌انداز	چشم‌انداز رشته کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری مراقبت‌های ویژه برای بهبود وضعیت پرستاری این رشته در سرتاسر کشور در ۱۰ سال آینده عبارت است از ارتقای استانداردهای مراقبتی و بهینه‌سازی وضعیت مراقبت‌های درمانی در بخش‌های مراقبت ویژه، به حداقل رساندن مرگ‌ومیر بیماران بدحال با در نظر گرفتن استانداردهای جهانی، افزایش به‌کارگیری تدابیر مدیریتی، آموزشی و پژوهشی در مراقبت‌های ویژه پرستاری، افزایش توجه مدیران و سیاست‌گذاران نظام سلامت به بخش‌های مراقبت ویژه بیمارستان‌ها و روند درمان بیماران بدحال.	دگرگونی در سلامت جوامع از طریق پرستاران تأثیرگذاری پرستاران در ارتقای سلامت
اهداف	هدف تربیت دانش‌آموختگانی است که دارای دانش، نگرش و عملکرد لازم و توانایی‌ها و فراتوانایی‌های لازم (رفتار حرفه‌ای، مهارت‌های ارتباطی، فناوری اطلاعات، خودآموزی مادام‌العمر، پژوهش، مدیریت و ارتقای کیفیت، نقد خلاقانه و حل مسئله در شرایط بحرانی) جهت ارتقای کیفیت مراقبت از بیماران بدحال و نیازمند مراقبت ویژه باشند.	توانایی اخذ صلاحیت بالینی از طرف شورای پرستاری و مامایی استرالیا، با تمرکز بر اهداف اختصاصی زیر: رسیدن به درک عمیقی از سلامت جهانی، جامعه و خانواده، همکاری بین‌رشته‌ای، احترام و عدالت برای همه

ذکر نشده است. حسنی و همکاران نیز در مطالعه خود بیان کردند که در ایران به مراقبت‌های پرستاری براساس قومیت‌ها و فرهنگ‌های مختلف توجه نشده است [۲۴] که به نظر می‌رسد تأکید بر بُعد فرهنگ در فلسفه رشته باتوجه به ماهیت فرهنگی و ارزشی کشور ایران در تربیت نیروی انسانی متعهد برای ارائه مراقبت مبتنی بر فرهنگ ضروری باشد.

رسالت بیان شده در این دوره در ایران با شرایط موجود در کشور تطابق نسبتاً خوبی دارد [۲]. هر چند که می‌توان با بازنگری برنامه توسط متخصصین رشته به بهبود و توسعه آن کمک کرد. درمورد دانشگاه موناخ تسهیلات و امکانات آموزشی بالا و نیز جایگاه خوب دانشگاه در سطح استرالیا و جهان، رسالت ذکر شده را قابل دستیابی می‌کند [۲۰].

چشم‌اندازی که موناخ استرالیا برای خود ترسیم کرده است، دگرگونی در سلامت جوامع از طریق پرستاران و تأثیرگذاری پرستاران در ارتقای سلامت است [۲۰]. دورنمای این دوره در ایران نیز علاوه بر تلاش در دستیابی به استانداردهای منطقه‌ای و بین‌المللی طی ۱۰ سال آینده، ارتقای استانداردهای مراقبتی و بهینه‌سازی وضعیت مراقبت‌های درمانی در بخش‌های مراقبت

مانند تفکر انتقادی و استفاده از عملکرد مبتنی بر شواهد تأکید دارد [۲۰]. این در حالی است که انجام مراقبت پرستاری مبتنی بر شواهد در ایران با موانعی همچون کافی نبودن تسهیلات به‌منظور عملی کردن یافته‌های تحقیقی، عدم همکاری و مشارکت پزشکان در به کار بستن نتایج تحقیقات پرستاری و فقدان وقت کافی برای پرستاران، عدم آگاهی و کم‌توجهی مدیران و برنامه‌ریزان پرستاری جهت مطالعه درمورد نتایج تحقیقات روبه‌رو است [۳۲، ۳۳]. پیشرفت‌های مداوم در زمینه تکنولوژی پزشکی و مراقبت از بیمار، پرستاری را حرفه‌ای پیچیده و پرچالش کرده است. پرستاری کارآمد، پیشرفته و مطمئن نیازمند مهارت‌هایی نظیر حل مشکل و بهره‌گیری از پژوهش و مستندات و توانایی جهت تصمیم‌گیری بالینی است [۱۴]. بنابراین پیشنهاد می‌شود باتوجه به تغییرات سریع در علم پزشکی، همگام با نیازهای بهداشتی جامعه ایرانی در برنامه آموزشی کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه در ایران بازنگری شود و به‌جای رویکرد عملیاتی محض، رویکرد مبتنی بر استدلال منطقی و شواهد در نظر گرفته شود.

همچنین در فلسفه رشته در دانشگاه موناخ به توسعه ایمنی فرهنگی نیز اشاره شده است [۲۰] که این مورد در برنامه ایران

جدول ۳. مشخصات و ساختار برنامه آموزشی رشته کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه در ایران و دانشگاه موناش استرالیا

تعداد کل واحدها ۳۲ واحد، ۲۶ واحد دروس اختصاصی اجباری (Core)، ۲ واحد دروس اختصاصی اختیاری (Noncore)، ۴ واحد پایان‌نامه. دروس فناوری اطلاعات در سیستم‌های مراقبتی و آمار و روش تحقیق پیشرفته پیش نیاز است. ۱۲ واحد درس کمپود یا جبرانی در نظر گرفته شده است که جزء جمع واحدها محاسبه نمی‌شود. دانشجو در این دوره ۲ تا ۳ سال و به‌صورت حضوری در کلاس‌ها حاضر خواهد شد. دروس اختصاصی: قانون، اخلاق پرستاری و روابط حرفه‌ای (۱ واحد نظری)، مبانی مراقبت‌های پرستاری در بخش مراقبت‌های ویژه (۲ واحد نظری)، نظریه‌ها، الگوها و مفاهیم پرستاری ویژه (۱/۵ واحد نظری)، داروشناسی (۱ واحد نظری)، روش آموزش به مددجو و خانواده (۰/۵ واحد نظری و ۰/۵ واحد عملی)، مراقبت‌های ویژه تنفسی و قفسه سینه (۱/۵ واحد نظری، ۱ واحد کارآموزی)، مراقبت‌های ویژه قلب و عروق (۱/۵ واحد نظری، ۱ واحد کارآموزی)، مراقبت‌های ویژه اعصاب و روان (۱/۵ واحد نظری، ۱ واحد کارآموزی)، مراقبت‌های ویژه گوارش و جراحی شکم (۱ واحد نظری)، مراقبت‌های ویژه کلیه و مجاری ادراری و دیالیز (۱ واحد نظری، ۰/۵ واحد کارآموزی)، مراقبت‌های ویژه غدد (۰/۵ واحد نظری)، مراقبت‌های ویژه اختلالات چندارگانی و بیماران با نیازهای خاص (۲ واحد نظری، ۱ واحد کارآموزی)، کارورزی (۶ واحد)	ایران [۲۳، ۲]
تعداد کل واحدها ۳۶ واحد Credits Point است که به‌صورت ۲۴ واحد دروس اصلی (Core Units) و ۱۲ واحد Clinical Coursework (experience or Research) ارائه می‌شود. دانشجویان در این دوره ۲ سال تمام‌وقت و به‌صورت On-campus & Multi-modal حضور دارند. این دوره در دسترس به‌صورت پاره وقت نیز هست که ۳ سال طول دارد. دروس اصلی: عملکرد پرستاری مبتنی بر شواهد در بخش‌های مراقبت ویژه (۴ Credits)؛ رهبری و مدیریت در بخش‌های مراقبت ویژه (۶ Credits)؛ پرستاری در جوامع چندفرهنگی (۲ Credits)؛ مراقبت پرستاری اخلاقی در بخش‌های مراقبت ویژه (۲ Credits)؛ پرستاری و عدالت اجتماعی (۲ Credits)؛ مهارت تصمیم‌گیری و قضاوت بالینی برای شرایط پیچیده (۲ Credits)؛ مراقبت‌های پرستاری ویژه در شرایط پایان زندگی و اهدای عضو (۲ Credits)؛ مهارت‌های ارتباطی و اصول کار در تیم درمانی (۲ Credits)؛ فناوری اطلاعات در سلامت (۲ Credits) Coursework: دانشجو براساس علاقه‌مندی خود می‌تواند ۱۲ واحد Coursework خود را یا در قالب تجربه بالینی (Clinical experience) یا به شکل پروژه تحقیقاتی (Minor Thesis) انجام دهد.	دانشگاه موناش [۲۰، ۱۹]

اختصاصی برای هر رشته مطرح نشده است و همه رشته‌ها در جهت فلسفه و چشم‌انداز و رسالت تعیین شده کلی گام برمی‌دارند [۳۶، ۳۵].

اهداف این برنامه آموزشی در دانشگاه موناش استرالیا هم به صورت کلی و هم اختصاصی و شفاف بیان شده است و محتوای آموزشی ارائه‌شده در این دانشگاه می‌تواند کاملاً پاسخگوی این اهداف باشد [۲۳، ۲۰]. در ایران نیز اهداف به‌خوبی بیان شده است و شامل تربیت دانش‌آموختگانی دارای دانش، نگرش و عملکرد لازم و توانایی‌ها و فراتوانایی‌های لازم برای عملکرد حرفه‌ای عنوان شده است [۲].

در خصوص تعداد واحد و عناوین آموزشی، برنامه آموزشی ایران شامل دروس پیش‌نیاز، اختصاصی و پایان‌نامه است [۲]. اما در موناش استرالیا دروس به شکل صرفاً اختصاصی ارائه می‌شود و در نهایت دوره به ارائه یک پروژه انتهایی ختم می‌شود [۱۹].

ویژه، به حداقل رساندن مرگ بیماران بدحال با در نظر گرفتن استانداردهای جهانی، افزایش به‌کارگیری تدابیر مدیریتی، آموزشی و پژوهشی در مراقبت‌های ویژه پرستاری، افزایش توجه مدیران و سیاست‌گذاران نظام سلامت به بخش‌های مراقبت ویژه بیمارستان‌ها و روند درمان بیماران بدحال است [۲]. به نظر می‌رسد چشم‌انداز هر دو برنامه، متناسب و متقارن با اهداف خود در سال‌های آینده است. فلسفه، رسالت و چشم‌انداز در دانشگاه موناش بدون در نظر گرفتن جزئیات و با دیدگاهی کلی‌نگر نوشته شده است، اما در برنامه‌های آموزشی ایران در هر رشته این مقولات به‌صورت مجزا و اختصاصی بیان شده است که این می‌تواند از نقاط قوت برنامه‌های آموزشی ایران باشد. در همین راستا مطالعات تطبیقی عظیمی و همکاران و تقلیلی و همکاران در مقایسه برنامه آموزشی کارشناسی ارشد پرستاری داخلی جراحی ایران و دانشگاه‌های جان هاپکینز و پنسیلوانیای آمریکا نشان دادند در دانشگاه‌های نامبرده‌شده فلسفه و چشم‌انداز

جدول ۴. شرایط و نحوه پذیرش دانشجو در دوره کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه در ایران و دانشگاه موناش استرالیا

به‌منظور ورود به مقطع کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه در کشور ایران، داوطلب باید علاوه بر صلاحیت‌های عمومی، مدرک کارشناسی در رشته پرستاری، هوشبری و تکنیسین اتاق عمل داخل یا خارج از کشور که مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است را داشته باشد. براساس هشنادومین رأی شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۱۴ شرط ۲ سال سابقه کار داشتن برای ورود به این مقطع در آزمون سراسری ۱۴۰۲ لغو شد [۲۹]. داوطلب باید از طریق قبولی در کنکور سراسری وارد رشته مربوطه شود. پس از کسب نمره لازم در آزمون کنکور، داوطلب از طریق انتخاب رشته - محل اقدام به انتخاب رشته مراقبت‌های ویژه و شهر و دانشگاه محل تحصیل برحسب علاقه خود می‌کند.	ایران
داشتن مدرک کارشناسی پرستاری، داشتن نمره زبان انگلیسی آیلتس ۷، داشتن حداقل ۲ سال سابقه و تجربه کاری به‌عنوان پرستار ثبت‌نام‌شده (RN)، تکمیل فرم درخواست الکترونیکی (ذکر دستاوردهای دانشگاهی در مقطع قبلی، توجیه داوران مبنی بر توانمندی‌های فردی و غیره)، مصاحبه ورودی [۳۳].	دانشگاه موناش

جدول ۵. توانمندی‌ها، مهارت‌ها و نقش‌های موردانتظار برای دانش‌آموختگان دوره کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه در ایران و دانشگاه موناخ استرالیا

ویژگی	ایران [۲]	دانشگاه موناخ [۱۹، ۲۰، ۲۴]
توانمندی‌ها و مهارت‌ها	نیازها و مشکلات بیماران بستری در بخش‌های مراقبت ویژه و خانواده‌هایشان را برطرف کنند دانش کافی در مورد مکانیسم، عوارض جانبی، تداخلات و کنتراندیکاسیون‌های داروهای مصرفی در بخش‌های مراقبت ویژه داشته باشند و با پایش بیمار عوارض داروها را به حداقل برسانند تا کارایی درمان دارویی افزایش یابد. با وسایل تهاجمی و تجهیزات مورد استفاده در بخش‌های مراقبت ویژه بتوانند کار کنند. به تدوین و اجرای طرح‌های پژوهشی در حوزه مراقبت ویژه بپردازند. از عهده برنامه‌ریزی، اجرا و ارزشیابی آموزش دانشجویان، همکاران، مددجویان و خانواده آن‌ها برآیند. در سیاست‌گذاری‌های مرتبط با ارتقای سلامت مددجویان نیازمند به دریافت مراقبت ویژه شرکت کنند.	با استفاده از رویکرد جامعه‌نگر و مبتنی بر شواهد به ارائه مراقبت ایمن، اخلاقی و مبتنی بر فرهنگ بیمار بپردازد. با به‌کارگیری مهارت‌های رهبری، در ارتقای نتایج بیمار اثر گذار باشد.
نقش‌ها	دانش‌آموختگان این رشته دارای نقش‌های مراقبتی، آموزشی، پژوهشی و مدیریتی هستند.	فارغ‌التحصیلان نقش‌های رهبری و مدیریتی، مراقبتی، مشاوره‌ای و پژوهشی دارند.

آموزشی ایران حضور فراگیران در ۶ کارگاه آموزشی اجباری است [۲]. این کارگاه‌ها باعث توانمندی دانشجویان این دوره در اصول مستندسازی، اصول کنترل عفونت و ایمنی بیمار، احیای پیشرفته قلبی-عروقی، اصول مدیریت در بخش‌های مراقبت ویژه، ارتقای کیفیت خدمات مراقبتی و اعتباربخشی و در نهایت اصول پرستاری مبتنی بر شواهد خواهد شد.

دروس برنامه دانشگاه موناخ با یک دید فراعملکردی به دنبال تقویت بنیه مبتنی بر شواهد است و در پی گسترش توانایی قضاوت بالینی صحیح و تفکر نقادانه به‌طور حقیقی [۱۹، ۲۰] تفکر انتقادی یک فرایند ضروری برای عمل پرستاری سالم، کارآمد و هوشمندانه است. برنامه‌های آموزشی پرستاری باید نگرش‌هایی را که تفکر انتقادی و جمع‌بندی مهارت‌های استدلال انتقادی را ترویج می‌کنند، اتخاذ کند [۳۷]. تاج‌آبادی و همکاران نیز در مطالعه تطبیقی خود به این مهم تأکید کرده‌اند [۳۸]. در ایران نیز الزام به شرکت در کارگاه اصول پرستاری مبتنی بر شواهد می‌تواند این مهم را تا حدودی پوشش دهد.

آموزش در این دوره در دانشگاه موناخ مطابق با ترم‌ها و بلوک‌های آموزشی مصوب دانشگاه و طبق تقویم دانشکده پرستاری موناخ که توسط هماهنگ‌کننده تخصصی^۴ تأیید شده است، انجام می‌شود [۱۹، ۲۰]. این دوره در دانشگاه موناخ هم به‌صورت تمام‌وقت و هم پاره‌وقت برگزار می‌شود [۱۹، ۲۰] که به نظر می‌رسد پاره‌وقت بودن دوره، برای تقویت حضور دانشجویان در بالین در کنار ادامه تحصیل، یک امتیاز است، زیرا باتوجه‌به اینکه اکثر افراد در مقاطع تحصیلات تکمیلی شاغل هستند، شرایط ادامه تحصیل به نحوی که بر کیفیت زندگی فرد صدمه وارد نکند، وجود دارد [۱۶]. مطالعه احمدی و همکاران وجود دوره‌های پاره‌وقت در زمینه تحصیلات تکمیلی در ایران را موجب پیشرفت شرایط تحصیلی تلقی می‌کند [۳۹]. بنابراین پیشنهاد

در ساختار برنامه آموزشی این دوره در ایران، محتوای مناسبی که به مسئله عدالت اجتماعی و عدالت در سلامت پرداخته باشد، علی‌رغم تأکید بر این مفاهیم در فلسفه رشته، در نظر گرفته نشده است و به نظر می‌رسد گنجاندن مباحثی که به تعریف عدالت اجتماعی و عدالت در سلامت و چگونگی تخصیص آن به مردم و نقش پرستار در این زمینه بپردازد، ضروری است [۳۶]. این در حالی است که ساختار و چینش دروس در دانشگاه موناخ استرالیا کاملاً متناسب با اهداف رشته در نظر گرفته شده است، برای مثال برای تحقق هدف عدالت همگانی و احترام برای همه، دروس «پرستاری و عدالت اجتماعی» و «مراقبت پرستاری اخلاقی» را ارائه می‌دهند و یا برای تحقق هدف همکاری بین‌رشته‌ای، درس مهارت‌های ارتباطی و اصول کار در تیم درمانی در نظر گرفته شده است. دانشگاه موناخ در مورد بقیه اهداف مدنظر نیز دروس کاملاً کاربردی و متناسب دارد.

در برنامه آموزشی دانشگاه موناخ اینکه دانشجویان براساس اهداف کاری آینده و علاقه خود بتوانند پروژه انتهایی دوره را به شکل تجربه بالینی و یا پژوهشی انتخاب کنند نقطه قوتی است. این پروژه یک برنامه کاربردی است که به دانشجویان فرصتی برای تجزیه و تحلیل مفاهیم مراقبت‌های بهداشتی، سیاست‌های بهداشتی، فرهنگی و اخلاقی می‌دهد. در این راستا، دانشجویان تجربه غوطه‌وری مبتنی بر جامعه در موقعیت‌های محلی، منطقه‌ای یا ملی را دارد. دانشجویان از روش‌های اپیدمیولوژیک، ارزیابی جامعه و علوم پرستاری در شناسایی و تجزیه و تحلیل یک مشکل سلامت عمومی که منجر به توسعه یک مداخله می‌شود، استفاده می‌کنند که می‌تواند یک برنامه بسیار کاربردی در حل چالش‌های نظام سلامت باشد [۱۹، ۲۰]. اما در ایران در پایان این دوره، دانشجویان باید به‌صورت اجباری با اجرای طرح پژوهشی در قالب پایان‌نامه حجم زیادی از وقت خود یعنی حدود یک‌ونیم سال و شاید بیشتر را برای اتمام آن در نظر بگیرد، به‌گونه‌ای که این شرایط بسیار فرسوده‌کننده خواهد بود. از نقاط قوت برنامه

4. Specialist coordinator

می‌شود در کنار برگزاری دوره‌های کارشناسی ارشد پرستاری به شکل تمام‌وقت، ارائه آن‌ها به شکل پارہ‌وقت نیز مدنظر مسئولان مربوطه قرار گیرد.

نحوه پذیرش داوطلبان این رشته در ایران و دانشگاه موناخ استرالیا تفاوت‌های عمده‌ای دارد. در ایران به شرط داشتن مدرک تحصیلی کارشناسی در رشته‌های پرستاری، تکنولوژی اتاق عمل و هوشبری، بدون انجام مصاحبه ورودی و بدون نیاز به داشتن سابقه کار بالینی و صرفاً از طریق شرکت در کنکور سراسری و قبولی در آزمون و کسب حد نصاب قبولی می‌توان وارد این رشته شد [۲۹].

در دانشگاه موناخ استرالیا بعد از ارسال فرم درخواست داوطلب، مشاوران پذیرش دانشگاهی با در نظر گرفتن مدارک فرد متقاضی (شامل مدرک معتبر کارشناسی پرستاری، داشتن نمره ۷ در آزمون زبان انگلیسی آیلتس یا نمره معادل در آزمون‌های معتبر دیگر، داشتن پروانه کار پرستاری ۵ و سابقه کار حداقل ۲ سال در بخش‌های مراقبت ویژه)، هر درخواست را با دقت بررسی می‌کنند. در صورت تأیید مدارک، فرد جهت انجام مصاحبه دعوت می‌شود و از نظر مواردی مانند تسلط بر مباحث اخلاقی در پرستاری، ثبات عاطفی، داشتن روحیه همکاری و مشارکت، علاقه‌مند بودن به رشته و غیره بررسی می‌شود و باید توانایی خود را اثبات کند [۱۹، ۲۰]. متأسفانه در ایران مرحله‌ای جهت بررسی وضعیت جسمی و روانی و انگیزه‌های داوطلبین وجود ندارد. نظام پذیرش دانشجویان در ایران متمرکز و مستلزم پذیرش در آزمون سراسری است که مشکلاتی از قبیل عدم علاقه و انگیزه نسبت به رشته پذیرفته‌شده را به دنبال دارد. نتایج مطالعات مختلف نشان داد پذیرش دانشجویان بی‌انگیزه گاهی منجر به انصراف از تحصیل و تغییر رشته می‌شود [۴۰، ۴۱]. از طرفی اگرچه داشتن سلامت جسمی و روانی به‌عنوان شرط پذیرش در ایران قید شده است، اما آزمون سنجش سلامت روان و یا مصاحبه‌ای برای بررسی شرایط متقاضیان انجام نمی‌شود و عدم وجود مصاحبه و عدم بررسی ویژگی‌های شخصیتی، اخلاقی، علائق، نگرش‌ها، باورها و ارزش‌های دانشجویان منجر به بروز اشکالاتی در سیستم آموزش پرستاری می‌شود و گاه منجر به پذیرش دانشجویانی با مشکلات جسمی یا روحی شده است که ادامه تحصیل و عملکرد آنان را با مشکل مواجه می‌کند [۴۰]. بنابراین پذیرش دانشجویان در ایران، صرفاً با آزمون، نیاز به بازنگری دارد و انجام مصاحبه ورودی به دوره و بررسی صلاحیت بالینی و سوابق کاری فرد پیشنهاد می‌شود. در این رابطه آراین و همکاران نیز استفاده از روش‌های غیرمتمرکز و معیارهای چندگانه را برای پذیرش دانشجویان مؤثر دانستند [۴۲]. طالبی و همکاران نیز در مطالعه خود اشاره کردند توجه به سوابق حرفه‌ای و ویژگی‌های روانی و رفتاری برای گزینش دانشجویان از اهمیت برخوردار است [۴۳].

همان‌طور که گفته شد در استرالیا شرط ورود به مقطع کارشناسی ارشد پرستاری، ارائه مدرک زبان انگلیسی معتبر است که این امر روند آموزشی و پژوهشی را برای دانشجویان تسهیل خواهد کرد. به نظر می‌رسد فردی که زبان انگلیسی بهتری دارد، مقالات و کتب معتبر به زبان انگلیسی را مطالعه می‌کند و در قیاس با دانشجویانی که بدون داشتن هیچ مدرکی از زبان انگلیسی وارد مقطع کارشناسی ارشد می‌شوند، استفاده بهتری از دوره خود خواهد داشت [۴۲]. همچنین به نظر می‌رسد برای توسعه توانایی تخصصی افراد وجود سابقه کار بالینی برای ورود افراد خبره به مقاطع بالاتر تحصیلی در پرستاری ایران لازم است [۴۴]. فرد و همکاران (۲۰۱۴) نیز معتقدند داشتن سابقه کار بالینی در افزایش کارایی پرستاران مؤثر است [۴۵]. از سوی دیگر پذیرش در کارشناسی ارشد مراقبت‌های ویژه در دانشگاه موناخ نیازمند ارائه مدرک پروانه کار پرستاری است. نیاز است که در سیستم پرستاری ایران نیز آزمون پروانه کار پرستاری که برای تعیین صلاحیت حرفه‌ای در بسیاری از کشورها برگزار می‌شود، مد نظر قرار گیرد [۴۲]. البته در ایران اقداماتی در این خصوص انجام گرفته است و آزمون صلاحیت حرفه‌ای پرستاران از بهمن ماه سال ۱۳۹۸ هر ساله برگزار می‌شود، اما ارائه گواهی آن برای شرکت در آزمون کارشناسی ارشد پرستاری نیاز نیست.

براساس محتوای دروس ارائه‌شده در برنامه آموزشی دانشگاه موناخ، عملکرد مبتنی بر شواهد پیامدی مهم و اساسی است که می‌توان از یک دانش‌آموخته پرستاری انتظار داشت. عملکرد مبتنی بر تحقیق در پرستاری فرایند تعیین مشکل بالینی و مروری بر متون مربوطه است که در آن مراقبت‌های تازه و خلاقانه، شناسایی و روش‌های مراقبتی نو به کار گرفته می‌شود تا در ارائه مراقبت، تغییر ایجاد شده و در نهایت عملکرد براساس نتایج تحقیق مورد آزمون و ارزشیابی قرار گیرد [۴۶]. پرستاری به‌عنوان یک حرفه علمی باید در ارائه خدمت به مددجویان، نگاهی عمیق به تولید دانش و استفاده از آن داشته باشد و آن را نه تنها وظیفه، بلکه یک مسئولیت و کردار حرفه‌ای بداند [۴۷].

در رابطه با نقش دانش‌آموختگان، با وجود اینکه این عنصر برنامه آموزشی در دانشگاه موناخ استرالیا با تأکید بر نقش رهبری و مدیریت پرستاری در بخش‌های مراقبت ویژه تعریف شده است [۲۰]، اما به‌طور کلی وظایف مراقبتی، مدیریتی و پژوهشی در هر دو برنامه همانند است. در برنامه آموزشی ایران افزون بر نقش‌های ذکر شده به وظیفه آموزشی نیز اشاره شده است [۲].

نتیجه‌گیری

محدودیت در دسترسی به برخی جزئیات اطلاعات برنامه آموزشی دانشگاه موناخ استرالیا از محدودیت‌های مطالعه حاضر بود. براساس مقایسه انجام‌شده در این مطالعه، پیشنهاد می‌شود در کشور ایران برای تربیت نیروی انسانی خلاق و کارآمد دوره

5. Registered Nurse (RN)

کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه با تأکید جدی بر فرایندهای مهمی همچون، تفکر انتقادی، تصمیم‌گیری بالینی، استدلال بالینی و حل مسئله و با رویکردی مشارکتی تدوین شود. ضروری است که جهت تسهیل امر یادگیری و توسعه آموزش در برنامه آموزشی کشور ایران، با توجه به ظرفیت‌های موجود، رویکرد پایان‌نامه‌محور در ایران تعدیل شود و سمت‌وسوی عملکرد پرستاری براساس نقش‌های مهم پرستاری را پیدا کند. ایجاد دوره‌های پاره‌وقت و استفاده از آموزش از راه دور یا ایجاد فرصت تحصیل در شهر محل زندگی در کنار تحصیلات تمام‌وقت برای مقاطع تحصیلات تکمیلی با توجه به متأهل و شاغل بودن اکثر دانشجویان در این دوره نیز توصیه می‌شود. نتایج این مطالعه می‌تواند به برنامه‌ریزان جهت ارتقای سطح کیفی برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه با توجه به اهمیت و وسعت آن کمک کند. در نتیجه با ارتقای کیفیت برنامه آموزشی دانش‌آموختگانی توانمندتر در کمک به اصلاح و بهبود سیستم بهداشتی‌درمانی کشور خواهیم داشت.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

تمامی اصول اخلاق در پژوهش در این مقاله رعایت شده است.

حامی مالی

این مقاله هیچ‌گونه حمایت مالی نداشته است.

مشارکت نویسندگان

مفهوم‌سازی: طاهره گیلوری، مسعود فلاحی خشک‌ناب؛ روش‌شناسی: طاهره گیلوری، مسعود فلاحی خشک‌ناب، نرگس ارسلانی؛ اعتبارسنجی: مسعود فلاحی خشک‌ناب، نرگس ارسلانی؛ تحلیل: طاهره گیلوری، مسعود فلاحی خشک‌ناب، نرگس ارسلانی؛ تحقیق و بررسی: طاهره گیلوری، سهیلا زابلی‌پور، لیلا رفیعی وردنجانی، فائزه خواجه میرزایی؛ منابع: طاهره گیلوری، فائزه خواجه میرزایی، سهیلا زابلی‌پور، لیلا رفیعی وردنجانی؛ نگارش پیش‌نویس: طاهره گیلوری؛ ویراستاری و نهایی‌سازی پروژه: طاهره گیلوری، مسعود فلاحی خشک‌ناب؛ نظارت و مدیریت پروژه: مسعود فلاحی خشک‌ناب.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

تشکر و قدردانی

از راهنمایی‌های ارزشمند اساتید محترم گروه پرستاری دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، تشکر و قدردانی می‌شود.

References

- [1] Mirzabeygi G, Sanjari M, Salemi S, Babaei F, Kheradmand M. [The necessity for specialty education in nursing MS program: Viewpoints of the faculty members of school of nursing and midwifery in Iran (Persian)]. *Iran J Med Educ*. 2010; 9(3):263-71. [\[Link\]](#)
- [2] Tehran University of Medical Sciences. M.Sc. in critical care nursing. Tehran: Tehran University of Medical Sciences; 2020. [\[Link\]](#)
- [3] Lameaei A. [Clinical education ahead of current event (Persian)]. *Stud Med Sci*. 2006; 17(1):9-15. [\[Link\]](#)
- [4] Ghaffari R, Amini A, Yazdani S, Alizadeh M, Salek Ranjbarzadeh F, Hasanzadeh Salmasi S. [Comparative study: Curriculum of undergraduate medical education in Iran and in a selected number of the world's renowned medical schools (Persian)]. *Iran J Med Educ*. 2012; 11(7):819-31. [\[Link\]](#)
- [5] Hosseini Largani SM, Yadegarzadeh R. [University curriculum development models in higher education: A proposed model for higher education in Iran (Persian)]. *J High Educ Curriculum*. 2021; 11(22):49-88. [\[Link\]](#)
- [6] Khosravi M, Arman M. A model for implementing changes in curriculum in higher education. *J Innov Entrep*. 2019; 7(4):65-84. [\[Link\]](#)
- [7] Salminen L, Stolt M, Saarikoski M, Suikkala A, Vaartio H, Leino-Kilpi H. Future challenges for nursing education-A European perspective. *Nurse Educ Today*. 2010; 30(3):233-8. [\[DOI:10.1016/j.nedt.2009.11.004\]](#) [\[PMID\]](#)
- [8] Aliyari S, Maleki H, Pazargadi M, Abbaspour A. [Designing accreditation model for curricula of baccalaureate degree nursing education in Iran (Persian)]. *Iran J Med Educ*. 2016; 16(0):328-40. [\[Link\]](#)
- [9] Arshadi M, Rahkar Farshi M. Conformity of nursing researches with comprehensive health plan of Iran (case study: Master's theses and Ph.D. in nursing of Tabriz university of medical sciences) (Persian)]. *Health Inf Manage*. 2015; 12(1):61-8. [\[Link\]](#)
- [10] Milliar PM, Greenaway R, Schmidt J. Using curriculum design principles to renew teaching and learning in developmental psychology. Paper presented in: 40th HERDSA Annual International Conference: Higher Education Research and Development Society of Australasia (HERDSA). 28 Jun 2017; Sydney, Australia. [\[Link\]](#)
- [11] Makarem A, Movahed T, Sarabadani J, Shakeri MT, Asadian Lalimi T, Eslami N. [Evaluation of educational status of oral health and community dentistry department at Mashhad dental school using CIPP evaluation model in 2013 (Persian)]. *J Mashhad Dent Sch*. 2014; 38(4):347-62. [\[Link\]](#)
- [12] Rokhafroz D, Mamashli L, Ramezanpour E, Kalani I. [Comparative comparison of critical care nursing master's curriculum of Iran and Griffith University (Persian)]. *Iran J Nurs Res*. 2023; 18(2):60-72. [\[DOI:10.22034/IJNR.18.2.7\]](#)
- [13] Rezaie F, Sanagoo A, Araghian Mojarad F, Jouybari L. [Comparative study of master's critical care nursing program in Iran and Scotland (University of Edinburgh) (Persian)]. *Res Med Educ*. 2022; 14(2):58-66. [\[DOI:10.52547/rme.14.2.58\]](#)
- [14] Ashrafi Z, Babamohamadi H, Nobahar M. [Comparative study of master's critical care nursing program in Iran and Melbourne, Australia and strategies for promotion in Iran (Persian)]. *J Nurs Educ*. 2019; 8(4):9-18. [\[Link\]](#)
- [15] Nikfarid L, Ashktorab T. [Understanding of neonatal intensive care nurse practitioner students of situation of their profession in Iran: A qualitative study (Persian)]. *Iran J Nurs Res*. 2013; 8(2):37-46. [\[Link\]](#)
- [16] Borzou SR, Oshvandi K, Cheraghi F, Moayed MS. [Comparative study of nursing PhD education system and curriculum in Iran and John Hopkins school of nursing (Persian)]. *Educ Strateg Med Sci*. 2016; 9(3):194-205. [\[Link\]](#)
- [17] Shanghai Ranking. 2023 global ranking of academic subjects [Internet]. 2023 [Updated 2024 July 31]. Available from: [\[Link\]](#)
- [18] Topuniversities. QS world university rankings by subject: Nursing [Internet]. 2023 [Updated 2024 July 31]. Available from: [\[Link\]](#)
- [19] Monash University. Monash Courses brochures. Melbourne: Monash University; 2023. [\[Link\]](#)
- [20] Monash University. Monash School of Nursing and Midwifery. Melbourne: Monash University; 2023.
- [21] Wojniak J. George ZF Bereday (Zygmunt Fijałkowski) and his comparative method in educational research. Paper presented in: ERPA International Congresses on Education 2018 (ERPA 2018). 15 August 2018; Istanbul, Turkey. [\[DOI:10.1051/shsconf/20184801050\]](#)
- [22] Aghazade A, Ahghar G, Fazlalizade R. [Analytical and comparative study of characteristics curriculum higher education for distance studies in Iran and England and India (Persian)]. *Interdiscip Stud Hum*. 2012; 4(4):75-106. [\[Link\]](#)
- [23] Monash University. Monash Australia. Melbourne: Monash University; 2023.
- [24] Khoshkesht S, Navab E. [Comparative study of nursing PhD education program in Tehran university of medical sciences and McGill university (Persian)]. *Iran J Nurse Res*. 2019;14(4):72-80. [\[Link\]](#)
- [25] Ebadinejad Z, Nobahar M, Babamohamadi H. [Comparison of master's degree curriculum for pediatric nursing in Iran and King of England: A comparative study (Persian)]. *J Pediatr Nurs*. 2020; 6(3):22-9. [\[Link\]](#)
- [26] Motahari M, Rahimibashar M, Ghasemnegad S. [The relationship between clinical self-efficacy and academic achievement motivation in nursing students (Persian)]. *Res Med Educ*. 2020; 12(2):10-20. [\[DOI:10.29252/rme.12.2.10\]](#)
- [27] Bolick BN, Haut C, Reuter-Rice K, Leflore J, McComiskey CA, Mikhailov TA, et al. The acute care pediatric nurse practitioner: Curriculum overview. *J Pediatr Health Care*. 2012; 26(3):231-7. [\[DOI:10.1016/j.pedhc.2011.11.001\]](#) [\[PMID\]](#)
- [28] Demeco A, Marotta N, Barletta M, Pino I, Marinaro C, Petraroletti A, et al. Rehabilitation of patients post-COVID-19 infection: a literature review. *J Int Med Res*. 2020; 48(8):300060520948382. [\[DOI:10.1177/0300060520948382\]](#) [\[PMID\]](#)
- [29] Sanjesh. [Registration booklet for the masters exam of the Ministry of Health-1402 (Persian)]. Tehran: Sanjesh; 2023. [\[Link\]](#)
- [30] King MO, Gates MF. Perceived barriers to holistic nursing in undergraduate nursing programs. *Explore*. 2006; 2(4):334-8. [\[DOI:10.1016/j.explore.2006.04.002\]](#) [\[PMID\]](#)
- [31] Mariano C. Holistic nursing as a specialty: Holistic nursing-scope and standards of practice. *Nurs Clin North Am*. 2007; 42(2):165-88. [\[DOI:10.1016/j.cnur.2007.03.008\]](#) [\[PMID\]](#)
- [32] Vali Zadeh L, Zaman Zadeh V, Fathi Azar A, Safaiean A. [Barriers and facilitators of research utilization among nurses working in teaching hospitals in Tabriz (Persian)]. *Hayat*. 2002; 8(2):32-42. [\[Link\]](#)
- [33] Kermanshahi S, Parvinian AM. [Barriers to implementation of evidence-based care: Viewpoints of nursing staff (Persian)]. *Iran J Med Educ*. 2012; 12(2):84-92. [\[Link\]](#)

- [34] Hasani Narenjbaghi S, Valizadeh L, Bagheriyeh F. [Comparative study of master's curriculum of neonatal intensive care nursing in Iran and Pennsylvania university united states (Persian)]. *Nurs Midwifery J*. 2017; 15(7):514-23. [\[Link\]](#)
- [35] Taghlili F, Arsalani N, Ahmadi M, Naseh L, Moghaddam F, Fallahi-khoshknab M. [Comparative study of Iranian postgraduate nursing and surgical nursing curriculum with university of pennsylvania in USA (Persian)]. *Iran J Nurs Res*. 2023; 18(2):73-82. [\[DOI:10.22034/IJNR.18.2.8\]](#)
- [36] Azimi H, Momeni M, Rezapour Nasrabad R. [Comparative study of medical and surgical nursing master's education program in Iran and USA (Persian)]. *Iran J Nurs Res*. 2021; 16(5):80-94. [\[Link\]](#)
- [37] Papatthanasious IV, Kleisiaris CF, Fradelos EC, Kakou K, Kourkouta L. Critical thinking: The development of an essential skill for nursing students. *Acta Inform Med*. 2014; 22(4):283-6. [\[DOI:10.5455/aim.2014.22.283-286\]](#) [\[PMID\]](#)
- [38] Tajabadi A, Aghaei M, Roshanzadeh M. [Comparison of the educational system and the newest nursing graduate curriculum in Iran and Toronto: A comparative study (Persian)]. *Educ Strateg Med Sci*. 2019; 11(6):82-9. [\[DOI:10.29252/edcbmj.11.06.12\]](#)
- [39] Ahmadi M, Arsalani N, Taghlili F, Moghaddam F, Naseh L, Fallahi-Khoshknab M. [Comparison of Iranian master's of psychiatric nursing curriculum with Duke university of America: A comparative study (Persian)]. *Iran J Nurs Res*. 2023; 17(6):32-42. [\[DOI:10.22034/IJNR.17.6.32\]](#)
- [40] Tabari Khomeiran R, Deans C. Nursing education in Iran: Past, present, and future. *Nurse Educ Today*. 2007; 27(7):708-14. [\[DOI:10.1016/j.nedt.2006.10.003\]](#) [\[PMID\]](#)
- [41] Farsi Z, Dehghan-Nayeri N, Negarandeh R, Broomand S. Nursing profession in Iran: An overview of opportunities and challenges. *Jpn J Nurs Sci*. 2010; 7(1):9-18. [\[DOI:10.1111/j.1742-7924.2010.00137.x\]](#) [\[PMID\]](#)
- [42] Arian M, Nobahar M, Babamohamadi H. Comparative study of nursing Master's education program in Iran and John Hopkins school of nursing (Persian)]. *J Nurs Educ*. 2018; 7(3):34-48. [\[Link\]](#)
- [43] Talebi R, Jouybari L, Mahmoodi Shan GR. [Comparison of the curriculum of master of pediatric nursing in Iran and Ingram, McGill Canada: A comparative study (Persian)]. *J Nurs Educ*. 2021; 10(4):63-72. [\[Link\]](#)
- [44] Sekse RJT, Hunskaar I, Ellingsen S. The nurse's role in palliative care: A qualitative meta-synthesis. *J Clin Nurs*. 2018; 27(1-2):e21-38. [\[DOI:10.1111/jocn.13912\]](#) [\[PMID\]](#)
- [45] Freed GL, Dunham KM, Lamarand KE, Loveland-Cherry C, Martyn KK; American Board of Pediatrics Research Advisory Committee. Pediatric nurse practitioners: Roles and scope of practice. *Pediatrics*. 2010; 126(5):846-50. [\[DOI:10.1542/peds.2010-1589\]](#) [\[PMID\]](#)
- [46] Claybourn C. Act vs. Sat: How to decide which test to take [Internet]. 2022 [Updated 2023 March 20] Available from: [\[Link\]](#)
- [47] Mehrdad N, Salsali M. [Strategies in developing research based nursing practice: A review article (Persian)]. *Iran J Nurs Res*. 2008;3(9):15-25. [\[Link\]](#)